

Utjecaj ekonomske krize na socijalni dijalog u Europi – izvještaj sa zagrebačkog okruglog stola o socijalnom dijalogu

U sklopu međunarodnog projekta “The European sectoral social dialogue in education. Promoting its potentials through strengthened capacities and knowledge at national level” financiranog iz sredstava Europske komisije, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja u suradnji s European Trade Union Committee for Education (ETUCE) organizirao je u 5.6.2014. Zagrebu okrugli stol o navedenoj temi, kao jedan u nizu takvih događaja u nekoliko europskih država koje sudjeluju u ovom međunarodnom projektu.

Na tom okruglom stolu zapažene su bile prezentacije Christiana Welza iz irske institucije Eurofound, o pravnim temeljima i mehanizmima Europskog socijalnog dijaloga, te posebice o utjecaju ekonomske krize na socijalni dijalog u Europi. Koristeći razne statističke podatke iz 28 zemalja članica u razdoblju od prije početka krize pa do danas, Welz je ukazao na neke vrlo zabrinjavajuće trendove u području kolektivnog pregovaranja koji uzimaju maha. Zaključio je da postoje dvije faze ekonomske krize: od 2008. do 2010. te od 2010. do 2013. I dok u toj prvoj fazi krize nema značajnijih promjena u kolektivnom pregovaranju, snazi sindikata i kvaliteti socijalnog dijaloga, u drugoj fazi se primjećuju bitne promjene. Opasni trendovi uključuju značajan pad u broju novosklopljenih kolektivnih ugovora, u produženoj primjeni postojećih i pokriću zaposlenika kolektivnim ugovorima (Portugal je najekstremniji primjer – broj aktivnih kolektivnih ugovora smanjio se sa 295 u 2008. na samo 94 u 2013., pri čemu su ugovori u produženoj primjeni pali sa 137 na samo 9, a pokriće zaposlenika ugovorima sa milijun i 800 tisuća na samo 242 tisuće), skraćeno trajanje kolektivnih ugovora, decentralizacija kolektivnih ugovora sa sektorske razine na razinu poduzeća, tendenciju zamjene sindikata kao aktera u kolektivnom pregovaranju sa netom formiranim vijećima zaposlenika, zatim zamrzavanje ili smanjivanje prosječnih i minimalnih plaća. Posljedice ovih promjena najviše je osjetio upravo javni sektor. Zanimljivo je da se, geografski gledano, ovi trendovi najviše osjećaju u južnim i istočnoeuropskim državama članicama, dok su sjeverne zemlje uglavnom pošteđene. To je direktna posljedica djelovanja Trojke (EK, SB, MMF) u zemljama koje su bile primorane zatražiti financijsku pomoć za izlazak iz krize.

Zaključak je kako novi ekonomski poredak koji promiče Trojka podrazumijeva tretiranje ljudskog rada kao proizvoda čija cijena je direktno podložna tržišnim utjecajima. Protiv daljnjeg širenja ovakve percepcije rada treba se boriti svim raspoloživim resursima.

Za Veliko vijeće pripremio: Robert **Brozd**, dipl. pol.